

Idécafé om OGRÄS under FoU-dagar om ekologisk produktion i Uppsala 20190206

Vi började med en runda där var och en fick lyfta en ogräsfråga. De frågor som kom upp var:

- Hur stor betydelse har konkurrensen för ogräskontrollen. Hur kan vi bättre utnyttja grödans konkurrensförmåga?
- Hur stor betydelse har såtidpunkten för groningen av baldersbrå-frön? Finns det metoder att tömma fröbanken?
- Hur sanerar vi en mark som är helt infekterad med skräppa?
- Hur bekämpar vi blåklint?
- Vilka nya/invasiva arter är på gång?
- Hur får vi till bränslesnål bearbetning? Finns det nya tekniska lösningar?
- Vad styr groningen av svinmålla?

Vi grupperade de uppkomna frågorna i fyra diskussionsområden

1. Frögroningsbiologi
2. Ny teknik för ogräskontroll
3. Kontroll av skräppa
4. Invasiva arter

Frögroningsbiologi

Det torra året 2018 kom uppslag av svinmålla på vissa fält efter midsommarregn. Uppslagen blev stor i de glesa torkstressade grödorna. Det verkar som om svinmålla gynnas relativt andra ogräs av värme. Det kan bli stora problem med svinmålla i glesa grödor eftersom svinmålla har hög förmåga att utnyttja utrymme och bilda stora plantor. I grönsaksodling med sen sådd, när temperaturen är högre, kan uppslagen av svinmålla bli stora.

Groningen av svinmålla stimuleras av ljus och värme. Vid lägre temperaturer är ljus-stimuleringen viktigare än vid högre. Svinmållans krav på ljusinducering är därför mindre vid högre temperaturer.

Mörkerharvning prövades på 90-talet, men tillämpas inte.

Ny teknik för ogräskontroll

Specialgrödor

Finns det tekniska lösningar för mekanisk ogrärensning i lök? Går det att rensa i raderna mekaniskt? RISE arbetar med denna utmaning. Diskussionen kom in på att arbeta med strategier med el-bränning i raderna, punktbehandling med ånga, ångning i smala band (ska gå bra i morot,, men svårt i lök). Ångning tar alla frön och kan ersätta upp till 100 handrensningstimmar i ekologiska sockerbetor. Ångning har även lett till bättre uppkomst av sockerbetor (7-8 plantor i ångat led, 3 plantor i obehandlat).

Ångning är energikrävande, liksom bekämpning med el och flamning.

Under 2019 kommer det att odlas ca 150 ha ekosocker.

Kvickrot

En fråga kom upp om grund bearbetning. Tekniken har förbättrats och behöver utvärderas i fältförsök. Vad blir effekten mot kvickrot av en grund bearbetning (2 cm) direkt efter skörd? Kvickrotens djupplacering varierar, men den kvickrot som växer under året lägger sig normalt på 7-10 cm. I mark med minimerad jordbearbetning ligger rhizomen grundare. I plöjda system plöjs kvickrotsrhizom ner djupare i profilen och där kan de ligga vilande tills de plöjs upp igen.

Frågan är om det är möjligt att ta bort tyngre stubbearbetning och ersätta den med en snabb grund bearbetning + avslutande plöjning. En fördel med en grund första bearbetning är att kapaciteten blir högre.

Det kan också finnas fördelar med att bearbeta på olika djup olika år. Med mer kunskap skulle vi kunna arbeta med behovsanpassat plöjningsdjup.

En annan strategi är att få upp kvickrotsrötter på ytan och låta dem torka eller dra dem bort från fältet.

Ny teknik kräver nya fältförsök som prövar effekten av nya bearbetningsmetoder. Väderstads lätta harvkultivator nämndes i detta sammanhang.

En iakttagelse var att får som betar efter skörd bromsar kvickrot.

Kontroll av skräppa

Detta ledde in på att får även äter skräppa och kan bromsa dem i betesmark. Detta kräver dock stängselarbete. Diskussionen gick in på virtuella el-stängsel som styrs av GPS.

Ett exempel från en grönsaksodling med svaga grödor och massivt uppslag av skräppa nämndes.

EN vall med mycket skräppa behöver brytas av med minst två års ettåriga grödor. Detta har god effekt mot den perenna spridningen med rotstockar. Det gäller sedan att etablera en ny vall med en konkurrenskraftig snabb gröda. Förslag som kom upp var vårsådd höstråg (även kallad betesråd) och italienskt rajgräs.

Skräppan har även kommit ut på slätten och vallfröodlare plockar skräppor. Här behövs utveckling av bättre plockredskap. Spade kan vara svårt när det är torrt i backen. En erfarenhet är att det krävs plockning i två omgångar. Den sista plockningen görs då strax innan skörd eller i strängarna vid strängläggning. Det finns tankar på att prova bekämpning av skräppa med el.

Invasiva arter

Hönshirs är ett typexempel på en invasiv art. Den kommer först in på ruderatmarker. Uppförökas sig och sprids vidare in i glesa sena grödor som majs och sockerbetor. Så småningom framselekteras en inhemsk typ som är bättre anpassad till våra förhållanden och som hinner mogna och sätta frö även i tidigare grödor.

Rengör maskiner! Rensa eget utsäde. Köp rent utsäde. Tänk på varifrån foderinköpen kommer.

/Ann-Marie Dock Gustavsson